

Document: Archeologisch Advies
Plangebied: Herinrichting maaiveld Streekhof, Bovenkarspel, gemeente Stede Broec
Adviesnummer: 16112
Opsteller: C.M. Soonius (regio-archeoloog) & J. van Leeuwen (archeoloog)
Datum: 29-06-2016

Advies Vrijgeven deelgebied 1, 2, 4 en 5
Monitoring werkzaamheden deelgebied 3 (kosteloos)

Vervolgtraject

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland **minstens een week van tevoren** wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

Aad Weel (medewerker AWF)

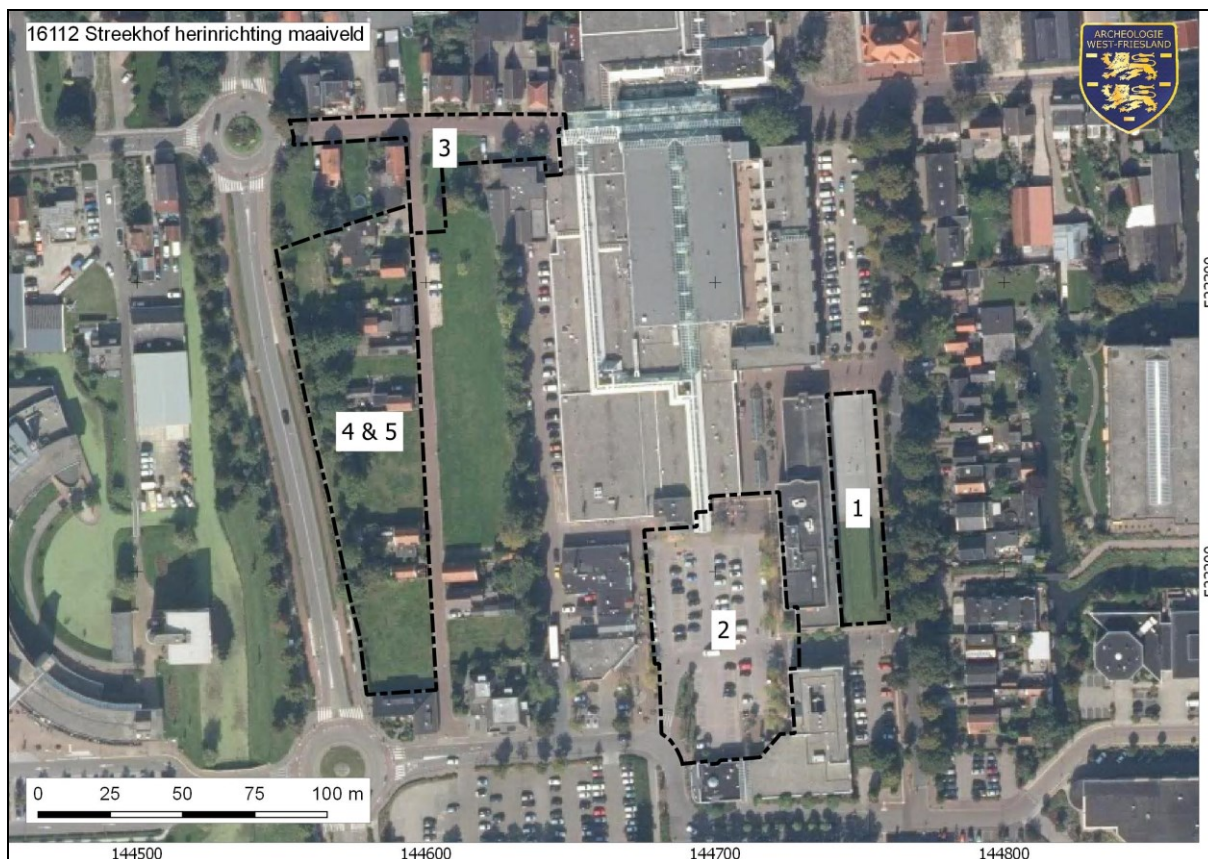
06-52824909

Archeologisch Advies

1. Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

Op verzoek van de gemeente Stede Broec (dhr. M. Kok) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de herinrichting van het maaiveld rondom het winkelcentrum Streekhof (afb. 1). Het betreft de volgende locaties (zie afb 1, 2 en 3):

1. Aanleg parkeren aan de Stationslaan;
2. Herinrichting huidige parkeerterrein naar verblijfplein;
3. Herinrichten van een deel van de Zesstedenweg;
4. Aanleg parkeerterrein fase 6 westzijde Schaperstraat
5. Herinrichting burgemeester Stuifbergenlaan met extra ontsluiting naar parkeerterrein Schaperstraat.

Afbeelding 1. Ligging plangebieden op Google maps.

Voor deelgebied 1 en 4&5 is al een archeologisch advies geschreven¹. De adviezen uit deze quickscans kunnen aan de hand van de opgravingen² in de directe omgeving van het plangebied worden gespecificeerd.

2. Bestemmingsplan en concept-beleidskaart archeologie

Het plangebied valt grotendeels binnen het bestemmingsplan Bovenkarspel Centrum Streekhof. Ten behoeve van dit bestemmingsplan is in 2015 een cultuurhistorisch en archeologisch advies vervaardigd³.

In dit advies is de door Archeologie West-Friesland nieuw vervaardigde beleidskaart archeologie gehanteerd. De beleidskaart zal naar verwachting medio 2016 worden vastgesteld. Voor het vervaardigen van onderhavig advies is de in de concept-beleidskaart archeologie gehanteerde vrijstellingsgrens gebruikt (afb. 3). Volgens de concept-beleidskaart geldt voor het deelgebied 1 en 2 dat het archeologisch aspect meegewogen dient te worden bij ingrepen groter dan 1000 m² en dieper dan 40 cm. Voor deelgebied 3, 4 en 5 geldt een vrijstellingsgrens tot 100 m² en ingrepen ondieper dan 40 cm. In alle gevallen overschrijdt de herinrichting deze vrijstellingsgrenzen.

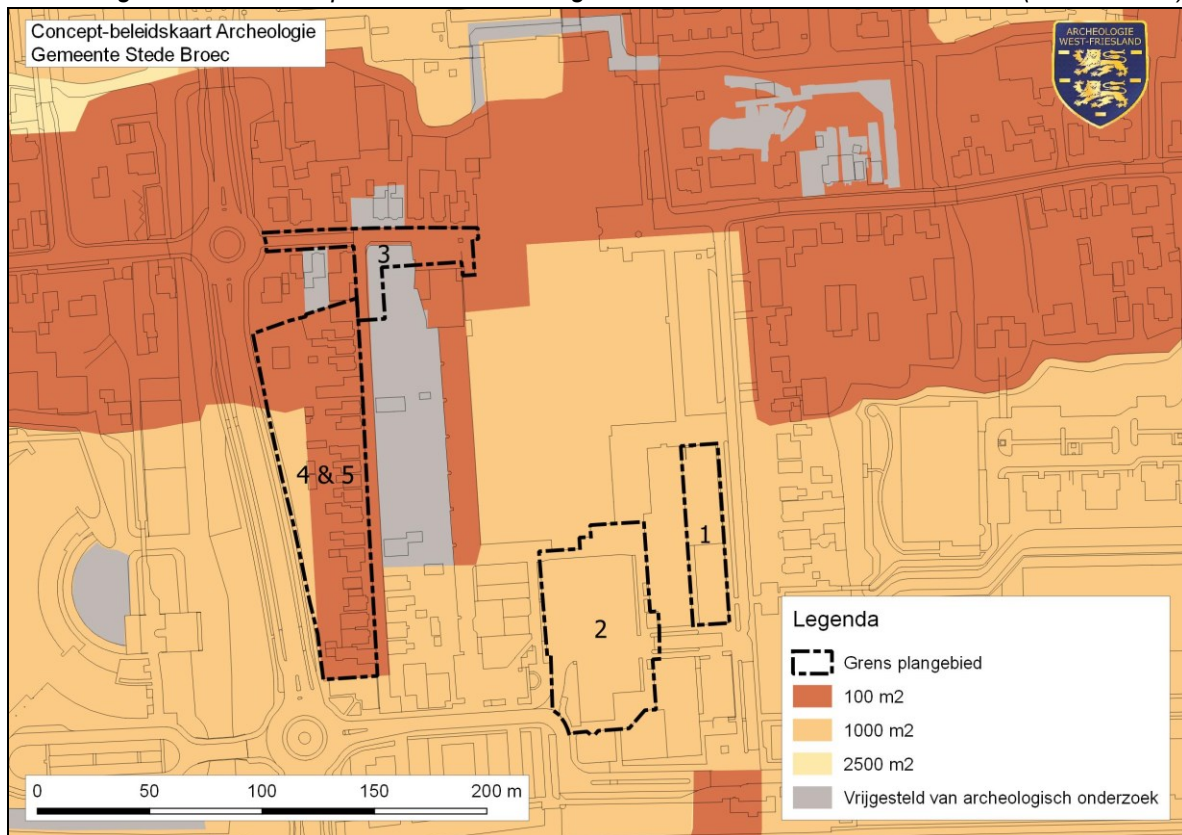
¹ Respectievelijk Adviesnummer 15114 en 15099

² Vrijgavedocument opgravingen project 420 t/m 423 (Van Leeuwen & Gerritsen 2016)

³ Adviesnummer 15086

Afbeelding 2. Schetsontwerp van de herinrichting van het maaiveld rondom Streekhof (23 mei 2016).

Afbeelding 3. Ligging plangebieden op de concept-beleidskaart Archeologie

3. Cultuurhistorische achtergrond

De Zesstedenweg en de Hoofdstraat maken onderdeel uit van een binnenwaterkerde kade of dijk met sloten en zijn van historisch-geografische waarde. De binnenwaterkerende kade ligt dwars op de verkaveling. Door de hogere ligging werden dergelijke kaden vaak als weg gebruikt en ook nu nog is deze dijk als weg herkenbaar. Ook fungeerden deze dijken vaak als ontginnings- en bewoningsas, zoals bij Grootebroek en Bovenkarspel. De binnenwaterkerende functie is meestal verloren gegaan.

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal (zie: Bartels 2012). Op de 17de-eeuwse kaart van Johannes Dou (1651-1654) is aan weerszijden van de Zesstedenweg bewoning te zien. De oudste Kadastrale Minuut van 1826 geeft hetzelfde beeld. De Zesstedenweg betreft de bewoningsas die vanaf de late 12de eeuw hier ontstaat. Dit bewoningslint kent meerdere bewoningskernen, waaronder Lutjebroek, Grootebroek en Bovenkarspel. Op basis van de historische en archeologische bronnen is het gehele bewoningslint aangeduid als van hoge archeologische waarde voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

4. Archeologische bronnen

In november en december 2015 heeft een archeologische opgraving plaatsgevonden in de directe omgeving van de plangebieden. Op de vier locaties werden geheel volgens verwachting resten uit de Midden-Bronstijd gevonden. De diep humeuze gronden, die de lagen uit de Bronstijd afdekken, zijn eveneens aangetroffen. Voor de deelgebieden 1, 2, 4 en 5, allen gelegen buiten de historische lintbebouwing, betekent dit dat de waardevolle archeologische lagen dieper dan de in het bestemmingsplan aangegeven 40 cm liggen (afb. 4).

Hoewel een groot deel van de gegevens nog verder moeten worden uitgewerkt, lijkt het erop alsof er minimaal drie huisplaatsen uit de Bronstijd zijn aangesneden. Bij de huisplaatsen zijn meerdere vondsten van aardwerk en dierlijk botmateriaal gedaan.

Op de delen dicht bij de Zesstedenweg en de Hoofdstraat zijn naast de overblijfselen uit de prehistorie ook veel resten uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd gevonden. Het gaat om de restanten van meerdere huizen uit diverse periodes en een groot deel van een stolpboerderij aan de Hoofdstraat. Enkele opvallende vondsten zijn twee houten voorwerpen uit een waterkuil uit de Midden-Bronstijd. Deze gevorkte takken werden mogelijk gebruikt als trap om bij het water te komen. Door de goede conserveringsomstandigheden waren deze ca. 3200 jaar oude voorwerpen uitermate goed bewaard gebleven (afb. 3). Daarnaast is op het terrein aan de Zesstedenweg 10-12 een kuil met veel verbrand materiaal gevonden, die mogelijk in verband kan worden gebracht met een van de stadsbranden die Grootebroek teisterde in de 17de eeuw. Ten slotte heeft het onderzoek aan de Hoofdstraat 23 opvallend veel aardwerk en andere vondsten opgeleverd die zicht geven op de materiële cultuur van de inwoners van de historisch bekende stolpboerdij de Leeuwenhalm.

De opgravingen staan als grijze vlakken (vrijgegeven terreinen) aangegeven op afb. 2.

Afbeelding 4. Dikte van de diep humeuze grond, hier meer dan 1 meter, in het profiel langs de Schaperstraat.

5. Conclusie & advies

Vanwege de beperkte extra bodemverstoring en/of de diepte van de archeologische lagen wordt hieronder de conclusie en het advies per locatie aangegeven:

Locatie 1: Aanleg parkeren aan de Stationslaan

Locatie 1 is nu in gebruik als plein en groenstrook.

Hier geldt een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd en een lage archeologische verwachting voor huisplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Dit is vertaald in een vrijstellingsgrens van 1000 m². Op basis van de opgraving aan de Schapenlaan wordt verwacht dat de archeologische lagen dieper liggen dan de op de beleidskaart gehanteerde diepte van 40 cm. De aanleg van het parkeerterrein zal naar verwachting geen onevenredige schade toebrengen aan het bodemarchief.

Locatie 2: Herinrichting huidige parkeerterrein naar verblijfplein

Hier geldt een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd en een lage archeologische verwachting voor huisplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Dit is vertaald in een vrijstellingsgrens van 1000 m². Aangezien het een herinrichting betreft zal er geen schade aan de ondergrond optreden. De aanplant van diepwortelende bomen zal geen onevenredige schade toebrengen aan het bodemarchief.

Locatie 3: herinrichten van een deel van de Zesstedenweg

De Zesstedenweg is een binnenwaterkerende dijk, waar langs bewoning vanaf de late 12de eeuw aanwezig is. De zone langs de Zesstedenweg is van hoge archeologische waarde: dit is vertaald in een vrijstellingsgrens van 100 m². Slechts een klein deel van deze zone is opgegraven in 2015. Aangezien het een herinrichting betreft zal naar verwachting geen extra schade aan het bodemarchief optreden. Monitoren van de graafwerkzaamheden wordt aanbevolen.

Locatie 4: Aanleg parkeerterrein fase 6 westzijde Schaperstraat

Het toekomstige parkeerterrein was tot voor kort bebouwd met huizen en tuinen.

Voor deze locatie geldt een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd en een lage archeologische verwachting voor huisplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De nederzettingssporen uit de Bronstijd zijn bij de opgraving Schaperstraat ook daadwerkelijk aangetoond. Dit is op de beleidskaart vertaald in een vrijstellingsgrens van 100 m².

Op basis van de opgraving aan de Schaperstraat wordt verwacht dat de archeologische lagen dieper liggen dan de op de beleidskaart gehanteerde diepte van 40 cm. De aanleg van het parkeerterrein zal naar verwachting geen onevenredige schade toebrengen aan het bodemarchief.

Locatie 5: Herinrichting burgemeester Stuifbergenlaan met extra ontsluiting naar parkeerterrein Schaperstraat

Hier geldt een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd en een lage archeologische verwachting voor huisplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

Op basis van de opgraving aan de Schapenlaan wordt verwacht dat de archeologische lagen dieper liggen dan de op de beleidskaart gehanteerde diepte van 40 cm. De aanleg van het parkeerterrein zal naar verwachting geen onevenredige schade toebrengen aan het bodemarchief.

Samenvattend kan gesteld worden dat voor de inrichting van de openbare ruimte rondom Winkelcentrum Streekhof geen archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg noodzakelijk is.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

Het plangebied is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden langs de Zesstedenweg (locatie 3) wil monitoren.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Monumentenwet) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

**Archeologie West-Friesland is het archeologisch samenwerkingsverband van de gemeenten
Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec**

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (Aad Weel: tel. 06-52824909). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

6. Bronnen

Bartels, M.H. 2012: *Archeologie onder het overdekt winkelhart van Stede Broec. Een archeologisch bureauonderzoek in het kader van de westelijke uitbreiding van het winkelcentrum Streekhof*. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Leeuwen, J. van & C.M. Soonius, 2015: *Archeologisch advies ten behoeve van het bestemmingsplan Centrum Streekhof, Bovenkarspel, gemeente Stede Broec*, Adviesnummer: 15086. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Leeuwen, J. van & S. Gerritsen, 2016. Vrijgavedocument Archeologie Plangebieden Grootbroek Schaperstraat. Zesstedenweg 13 en 10-12 en Bovenkarspel Hoofdstraat 23. Projectnummers 420, 421, 422 en 423. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Roessingh, W. & E. Lohof, 2011: *Bronstijdboeren op de kwelder*, Archeologisch onderzoek in Enkhuizen – Kadijken, *ADC-monografie* 11. ADC Archeoprojecten, Amersfoort.

Verduin, J.T. & M.H. Bartels, 2015. *Archeologisch advies Parkeerplaats Winkelcentrum Streekhof fase 6, Bovenkarspel, gemeente Stede Broec*. Adviesnummer 15099. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Verduin, J.T. & M.H. Bartels, 2015. *Archeologisch advies Parkeren Stationslaan Streekhof, Bovenkarspel, gemeente Stede Broec*. Adviesnummer 15114. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

7. Geldigheid

Indien de inrichting van de openbare ruimte wordt gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Dit archeologisch advies heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot: 29-06-2018